І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го СЕРПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 18, 1964 No. 153 VOL. LXXI.

СЕНАТ ВИКІНЧУЄ СВОЇ ПРАЦІ ПЕРЕД ВІДКЛАДЕННЯМ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

ПРОВІДНИКИ КОНҐРЕСУ НЕ ВІРЯТЬ, ЩОБ ВДАЛОСЯ ВИЧЕРПАТИ ПРОГРАМУ ЙОГО ДІЙ ЩЕ ДО ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ

Вашингтон. — В Сенаті почалися гарячкові заходи, щоб закінчити розгляд найважливіших законопроєктів і по змозі закінчити працю Сенату та довести до відкладення Сесії Конґресу ще перед Демократичною конвенцією, яка починається в понеділок 24 серпня ц. р. в Атлантик Ситі. З важливіших законопроєктів які мусіли б бути розглянені ще того тижня, називають законопроєкт про новий поділ виборчих округ для виборів у стейтові ліґіслятури і законопроєкт про медичну опіку для старших осіб. Якщоб і Сенат і Палата Репрезентантів встигли виконати передбачену для них програму, то була б можливість відкласти сесію Конґресу вже в суботу 22 ц. м. Не зважаючи на намагання закінчити розгляд залеглих законопроєктів, демократичні провідники в Конґресі не мають багато надій на те, щоб сесію Конґресу вдалося відкласти і думають, що зараз після Конвенції Демократичної партії в понеділок 31 серпня Сенат і Палата Репрезентантів будуть мусіти знову зійтися, щоб продовжувати свою працю. Таке переконання висловив і провідник демократів у Сенаті сенатор Майк Менсфілд з Монтани і спікер Палати Репрезентантів Джан В. Кормек. Зокрема демократичні провідники Конґресу побоюються, що затяжні дебати а то й обструкцію викличе справа скасування рішення Найвищого Суду про новий розподіл виборчих округ до стейтових леґіслятур на базі кількости населення. Республіканські члени Конґресу хочуть, щоб усі заходи в цьому напрямку були припинені до 1-го січня 1966 року. Деякі демократичні сенатори хотіли би довести до компромісу й пропонують поправку, щоб суди признали довший речинець для переведення згаданого розподілу і більше часу для розгляду конституційности даного рішення Найвищого Суду. Проти цієї поправки виступає рішуче провідник республіканців у Сенаті сенатор Діркесн. Якщо ж іде про законопроєкт про медичну допомогу для старших осіб, то члени фінансової комісії пропонують долучити цю справу до схваленого вже Палатою Репрезентантів законопроєкту про збільшення допомог і податків в рамцях Соціяльного Забезпечення. Крім названих двох законопроєктів на порядку нарад обох палат Конґресу є ще 14 інших законопроєктів, які належать до катеґорії важливих і що їх розгляду вимагає дуже категорично президент Джансон. На протязі дотеперішньої сесії Конґресу схвалено тільки 14 із таких важливих законопроєктів. Деякі із законопроєктів будуть розглянені прискореним темпом і передані до підпису президента Джансона ще цього тижня.

Джансон виступив на пресконференції з довгою заявою проти Ґолдвотера

Вашингтон. — На останній пресовій конференції, проведеній в саду на подвір'ї Білого Дому, президент Джансон заатакував кандидата на президента від Республіканської партії, сенатора Беррі Ґолдвотера, за його заяву, нібито Президент дозволив Сьомій Фльоті поблизу В'єтнаму „вдатися до кожного виду зброї", отже й атомової, коли б Сьома Фльота була заатакована комуністами. Президент Джансон назвав таке твердження сенатора Ґолдвотера безпідставним і небезпечним для справи миру. Перед тим сенатор Ґолдвотер сказав, що Президент і його адміністрація витратили вже майже тиждень часу, намагаючись пояснити, що саме означає наказ МекНамари Сьомій Фльоті — „вжити будь - яку зброю, коли потрібно". Ще раніше, на конференції в Гершей, сенатор Ґолдвотер вперше звернув увагу на той наказ про будь-яку зброю в районі В'єтнаму. Тому Президент на пресконференції читав дуже довгу заяву, в якій заперечував твердження сенатора Ґолдвотера та конгресмена Міллера, республіканського кандидата на віце-президента ЗДА.

З ініціятиви Президента підшукують висококваліфікованих американців на посади в ОН

Вашингтон. — Президент Линдон Б. Джансон звернувся до різних департаментів свого уряду і відповідних аґенцій, аби вони підшукували висококваліфікованих американців на відповідальні посади в Об'єднаних Націях та в інших інтернаціональних організаціях. З цією метою розіслано від Президента спеціяльний меморандум. Зростаюча роля ОН у справі збереження і втримання миру вказує на те, що американці повинні мати більше відповідальних місць у секретаріяті ОН. Президент звернувся також до 110 націй світу, членів ОН, щоб вони спільно на базі ОН протиставились використанню міжплянетних просторів для військових земних цілей. До цього звернення додано пачку світлин місяця, зроблених „Рейнджером 7" на віддалі від 480 миль аж до 100 стіп. Тому, що СССР просуває всюди своїх представників до ОН, зокрема Секретаріяту, постає загроза, що вирішення навіть таких справ, як проблема Кіпру чи Конґо — може потрапити в їхні руки. Секретаріят ОН покаує занадто велику льояльність до СССР, замість працювати незалежно, бути інтернаціональним слугою, як сказано в 100-му пункті уставу Об'єднаних Націй.

В АМЕРИЦІ

● **Перша Служба Божа англійською мовою буде правитись у Сен Луїс 24 серпня.** Проповіді будуть відтоді тільки це повідомив архиєпископ римо - католицької церкви Йосиф Ріттер. Всі молитви, співи, проанглійською мовою, щоб люди розуміли тексти Св. Письма і всю Богослужбу. Богослуження виключно англійською мовою відбудеться в церкві св. Хреста.

● **Проти так зв. „дитячої аспірини"** — підсолодженої й підфарбованої, виступив сенатор Джордж МекҐоверн, демократ з Південної Дакоти, вказавши, що вже понад 150 дітей до 3 років життя померли від неї. Він запропонував зменшити до 25 таблеток тієї аспірини в пакуночках для дітей, щоб таким шляхом зменшити й небезпеку смертельного затруєння „цукерками".

● **Доктор МекАртур, одружений з племінницею президента Джансона,** організував у Вашингтоні групу науковців, які будуть підтримувати кандидатуру Линдона Б. Джансона у виборах на президента ЗДА.

ЗВІТУВАННЯ ПРО СИТУАЦІЮ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Асистент державного секретаря для міжамериканських справ Томас Манн передав президентові Джансонові під час окремої конференції в Білому Домі рапорт про теперішню ситуацію в країнах Південної Америки і про розвиток здійснюваної там програми „Альянс для Проґресу". Згідно з повідомленням преси рапорт був „дуже оптимістичний"

Провідники Демократичної партії готуються до своєї конвенції

Вашингтон. — Переведене у зв'язку з недалекою вже Конвенцією Демократичної партії, опитування на терені різних стейтів виявило, що найбільше популярним кандидатом на демократичного віце - президента є сенатор Гюберт Г. Гомфрі з Міннесоти. Його підтримують демократичні провідники в більшості середніх і північно - східніх стейтів, за винятком деяких південних стейтів. Провідники демократів в цих південних стейтах висувають кандидатури сенатора Юджіна Дж. МекКарті та сенатора Майка Менсфілда з Монтани. Обидва вони ліберали і не були заанґажовані виразніше в Конґресовій акції за схвалення закону про громадянські права. За кандидатурою сен. Гомфрі заявляються демократичні провідники із 26 стейтів і з дистрикту Колумбія і більшість демократичних провідників з шістьох додаткових стейтів. Кандидатуру генерального прокуратора Роберта Кеннеді на віце - президента виключають цілком. Все більш актуальною стає його кандидатура на сенатора в Ню Йорку, де заявилося вже за ним 13 провідників демократичної партії. Демократична конвенція почнеться у понеділок 24 серпня і триватиме щонайменше чотири дні.

Учасники курсів українознавства на Союзівці знайомляться з УНС

Союзівка, Керґонксон. — До встановлених за одинадцять років традицій курсів українознавства на Союзівці для студентської молоді належать, крім багатьох звичайних лекцій з українознавства, що їх ведуть кваліфіковані професори й педагоги, також і надзвичайні лекції, що відбуваються у вільних від звичайних зайнять суботах. Цього року передбачені такі надзвизвичайні лекції, що відбученкознавства: проф. Романа Смаль - Стоцького, проф. Лева Добрянського і проф. Кларенса Меннінґа. А минулої суботи, 15-го серпня, була „година Українського Народного Союзу", як екзекутивні урядовці УНС в коротких, 5-хвилинних лекціях, знайомили курсантів з початками, розвитком і теперішнім станом та завданнями і цілями цієї великої організації. Лекцію відкрив коротким словом дир. курсів проф. д-р Василь Стецюк. Загальний огляд праці і стану УНСоюзу, на тлі американського розвитку, подав головний редсідник п. Йосип Лисогір. Гол. касир п. Роман Слободян доповідав про фінанси УНС, гол. секретар д-р Ярослав Падох про організаційний стан і завдання та цілі, а ред. Драган про видавничу діяльність УНС.

Концерт філядельфійського хору „Прометей" був черговою мистецькою атракцією кінця цього тижня на „Союзівці"

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — Концерт відомого українського чоловічого хору з Філядельфії „Прометей", що відбувся в суботу 15-го серпня ц.р. на цій оселі УНСоюзу в Кетскильських горах, був ще однією гарною ілюстрацією до виголошеного під час концерту бандуристів в дні 8 серпня слова редактора Ярослава Заремби п.н.: „Пісня правду каже", що його всі присутні на концерті, гості приймали із захопленням і з великим признанням. Тому ж багато слухачів концерту „Прометей" висловлювалося, що радо були б послухали ще раз цього слова, що було справжньою „піснею про пісню", високомистецькою щодо своєї форми і змісту. Суботній концерт „Прометея", що в ньому виступало 22 співаки під керівництвом диригента Івана Задорожного і при фортепіяновому акомпаніяменті п-ні Лідії Бульби здобув знову ж щире захоплення і признання численно зібраної публіки. На програму концерту, що в ньому сольові партії виконували пп. Чорнобіль, Сілецький, Татунчак і Радванський, склалися церковні, історичні, маршові, ліричні та жартівливі пісні. Після концерту відбулася забава при звуках оркестри „Амор".

В неділю 16 серпня були відправлені, як завжди, Служби Божі в католицькій та православній каплицях Союзівки. Відправляли їх Впр. о. Любомир Гузар і Впр. о. Богдан Железівський.

Проф. Яр. Рудницький візьме участь в наукових конґресах в Европі

Голова УВАН у Канаді проф. Яр. Рудницький відлетів дня 15 серпня до Европи, щоб узяти участь у двох міжнародних конґресах: конґресі мовознавства в Мюнстері, Вестфалія (Зах. Німеччина) та порівняльної літератури в Фрібурґу (Швайцарія). На обох конґресах він виголосить наукові доповіді з української мови й літератури й візьме участь у дискусіях. Проф. Рудницький є офіційним делеґатом Канадської Лінґвістичної Асоціяції в Оттаві та Української Вільної Академії Наук у Канаді.

Зросли шанси замирення в справі Кіпру

Женева. — Не вважаючи на продовжувані взаємні оскарження кіпрських турків і Туреччини з одного боку та кіпрсько - грецького уряду з другого, західні часописи твердять, що ситуація довкола кіпрської проблеми злагіднилась та що збільшились шанси мирної залагоди конфлікту. Кіпрсько - грецький уряд дещо злагіднив бльокаду довкола турецьких осель на Кіпрі, яка перервала доплив туди харчів, різних товарів та ґазоліни і поважно загрозила фізичній екзистенції. Турецький представник проф. Ніґат Ерім вернувся до Женеви, центру мирових посередницьких зусиль Об'єднаних Націй, і він заявив, що плян колишнього державного секретаря Діна Ачесона про замирення в справі Кіпру може становити базу для дальших розмов. За тим пляном, Кіпр дістав би право самовизначення — в користь власної державности або з'єднання з Грецією. Туреччина дістала б військову базу на Кіпрі, а кіпрських турків зосереджено б у двох зонах поселення під власною самоуправою. Дальші розмови ускладнило несподіване поважне захворіння мирового посередника ОН фінського дипломата Сакарі Туоміої, якого перевезено до шпиталю; він дістав легкий удар мізку й тому відпала його плянована подорож до столиців Греції, Туреччини і Кіпру. Командант міжнародного війська на Кіпрі ген. Кодендера Тімайя повідомив, що те військо буде збільшене на 800 вояків, які наспіють, як одностайний курінь з ближче неназваної невтральної країни.

У Парижі відбудеться конференція 3-ох розсварених таборів Ляосу

Вієнціян. — Ляоський прем'єр Суванна Фума офіційно повідомив, що він дістав згоду від свого дворідного брата, лідера ляоських комуністів князя Суфановонґа, щоб у понеділок 24 серпня ц. р. у Парижі розпочати конференцію трьох розсварених політичних таборів — правого, невтрального і комуністичного. Якщо на тій конференції прийшло б до згоди, то після неї мала б внедовзі відбутися 14-членна міжнародна конференція усіх учасників Женевської конференції з 1960 року, яка визнала була і затвердила невтральний коаліційний уряд Суванни Фуми на базі незалежности, неподільности та невтральности Ляосу. Це порозуміння розпалось, і в Ляосі відновилась громадянська війна, коли ляоські комуністи зламали договір. Суванна Фума, підтриманий в цьому З'єднаними Державами і Британією, вимагає, щоб передумовою для нової міжнародної конференції стало визнання його уряду комуністами, щоб той уряд відновився на базі коаліції трьох політичних таборів і щоб комуністичне військо завернуло на позиції, які займало весною ц. р., перед своїм наступом. Москва, Пейпінґ і Париж доручають скликання міжнародної конференції без ніяких передумов. В минулих двох тижнях державне військо відзискало дещо втраченого терену. Коли б комуністи повели протинаступ і загрозили дельті ріки Меконґу, тоді ЗДА будуть цім то активно встрянули б у війну, головно масовими летунськими атаками.

Хрущов знову лається проти „американських імперіялістів"

Москва. — Нікіта Хрущов виголосив в неділю 16 серпня в місті Фрунзе, столиці Кірґізької „республіки" в Азії, велику промову, в якій лаявся прови „ американських імперіялістів", які ніби прийняли на себе „ролю міжнародних жандармів". Хрущов твердив, що Туреччина перевела бомбардування Кіпру внаслідок „світової імперіялістичної змови". При цій нагоді він відгрожувався, що Туреччина не зможе „безкарно" обкидувати бомбами Кіпр і в тому дусі вислав теж листа до турецького уряду. Водночас він обіцяв кіпрсько-грецькому президентові Макаріосові, що СССР „боронитиме" незалежність Кіпру. „Імперіялістичні сили" — кричав Хрущов у згаданій промові, — перевели налет на Північний В'єтнам, ведуть „невиповідкену війну проти південно-в'єтнамського народу" та підтримують „реакціонерів проти демократичного Ляосу". Західні кореспонденти звертають увагу, що хоч більша частина промови Хрущова у Фрунзе стосувалась господарських справ, бо Хрущов прибув туди в ході своєї тритижневої інспекційної подорожі сільсько - господарського характеру, проте в офіційному комунікаті ТАСС-а зреферовано майже виключно ту закордонно-політичну частину. Західні чинники відразу схарактеризували той новий демагогічний виступ Хрущова, як пропаганду.

ДВА СОВЄТСЬКІ МУЗИКИ ВИБРАЛИ СВОБОДУ

Токіо. — Два члени совєтської оркестри, яка перебувала на виступах в Японії, 27-річний барабанщик Борис Мідний і 31-річний басіст Ігор Берештіс, втекли і схоронились в американській амбасаді, прохаючи політичного азилю. Їх вислали за тимчасовими перепустками до Західньої Німеччини, звідкіля вони мають прибути до Америки. Перед своїм відлетом з Токіо вони заявили журналістам, що не хочуть вертатись до Совєтського Союзу, щоб жити там тільки надіями що „колись" буде ліпше.

Пластуни в таборі в Іст Четгем мали свій день

Іст Четгем, Н. Й. — Понад дві сотні пластових новаків і юнаків, що відбувають тут на своїй оселі „Вовча Тропа" своє таборування, як і їхні опікуни та виховники зі старшого пластунства й пластового сеньйорату, влаштували тут минулої суботи й неділі 15 і 16-го серпня „День Пластуна", програмі якого приглядались й нею одушевлялися батьки цієї молоді та її приятелі. Програма „Дня Пластуна" включала, можна б сказати, все, що входить у програму пластового виховання і таборування: вимарш новацтва й юнацтва в своїх водностроях, показ багатьох умілостей та змагання у фізичній вправності, традиційні вогні-ватри з програмою самодіяльности та дефіляда перед своїм проводом. В неділю. 16-го серпня, як і кожної неділі, відбулися Богослуження в обитвох обрядах — католицькому й православному, а після Богослужень мав свій гостинний виступ, уперше на цій оселі і перед цією молоддю, письменник Микола Понеділок, який говорив про свої враження з відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Того ж дня відбулася зустріч управи табору та пластового проводу з батьками, під час якої батьки не тільки висловлювали свої поради й побажання, але деякі й практично виявляли своє одушевлення та свою вдячність за виховні зусилля Пласту, складаючи на його потреби відповідні пожертви. Впродовж двох днів „Вовча Тропа" була заповнена не тільки таборовиками і їх виховниками, але й батьками таборовиків та приятелями цієї незрівняної нашої виховної організації молоді.

ГЕН. ХАН ОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

Сайґон. — В минулу неділю 16 серпня ц. р., наприкінці тижневих тайних нарад Військової Революційної Ради, яка є найвищим органом у тій країні від часу державного перевороту проти президента Нґо Дінґ Дієма, переведеного військовиками 1 листопада минулого року, обрано у тайному голосуванні, 50 голосами на 58 приявних, прем'єра генерала Нґусна Хана на президента В'єтнамської Республіки, чи пак Південного В'єтнаму. Дотеперішній президент, генерал Дуонґ Ван Мінґ, який мав цей титул без фактичної влади, не був приявний на тій нараді, повідомивши її, що він хворий. Нґусн Хан повідомив, що ген. Дуонґ Ван Мінґ, який користується популярністю в народі, залишається „дорадником" уряду, який в найближчому часі буде зреорганізований. Військова Революційна Рада прийняла одноголосно текст нової конституції, взорованої на американській, за якою президент зберігає пост також прем'єра. Нґусн Хан склав негайно присягу на нову конституцію і заявив, що він боронитиме вольностей країни, але фактично тепер існує в Південному В'єтнамі воєнний стан, заповіджено створення воєнного уряду і — за статтею конституції, що передбачує винияткові, загрозливі для держави обставини, Нґусн Хан правитиме по-диктаторськи. На пресовій конференції, яка відбулася після церемонії заприсяження нового президента, Нґусн Хан підкреслив, що всі рішення щодо дальшого ведення війни проти комуністичних партизанів, будуть прийматись в тісному порозумінні з американськими властями. Хоч він заперечив, наче б плянувалось створення спільного командного штабу, проте признав, що передбачується покликати до життя американсько - в'єтнамський штаб для керування операціями і вирішуваннями суперечок, що виринають між американськими військовими дорадниками та південно-в'єтнамськими командантами бойових фронтових відділів. Американські старшини у В'єтнамі не мають права командувати південно - в'єтнамськими фронтовими частинами, а можуть тільки дораджувати їхнім командантам, які мають останнє слово. В цій справі відбулась в п'ятницю минулого тижня нарада генерала Нґусна Хана з американським амбасадором генералом Максвеллом Тейлором, його заступником Алексісом Джонсоном, американським командантом генералом Вільямом Вестморлендом і іншими військовиками. В тому часі з Вашинґтону відлетів на двотижневу подорож по західньо - европейських столицях колишній амбасадор у Південному В'єтнамі, Генрі Кебот Ладж, який дістав від президента Джансона місію поінформувати европейських союзників Америки про дійсний стан у Південному В'єтнамі та про американську політику у Південній Азії. Ладж висловився перед своїм відлетом оптимістично про хід війни проти комуністичних партизанів.

ЗДА стривожені успіхами комуністичних партизанів в Конґо

Леопольдвіль. — До Конґа насіли 4 великі американські транспортні літаки типу C-130, разом із 106 летунами і вояками, між якими є 42 парашутисти, як поміч ЗДА для конґолійського уряду прем'єра Мойсе Чомбе у війні проти комуністичних партизанів у східній частині Конґа. Проте американський Уряд твердить — у відповіді на поважні застереження, висловлені сенатором Джаном Стеннісом в Конґресі — що підозра, наче б Конґо могло перетворитися в другий Південний В'єтнам із новою „невиповідженою війною" Америки — що ця підозра безпідставна. Вояки, що товаришили транспортним літакам, призначені — твердить речник уряду ЗДА — тільки для береження літаків. Асистент державного секретаря для африканських справ Меннен Вільямс і заступник асистента секретаря оборони Вільям Лянґ прибули до столиці Конґа і конферували довго з прем'єром Чомбе, який просив дати допомогу головно більшою кількістю літаків. У тій нараді взяли участь також амбасадор ЗДА Дж. МекМутрі Ґодлі і шеф військової місії полк. Френк Віллямс. Комуністичні партизани зайняли вже столиці кількох східніх провінцій.

Урядовці-греки в ОН перевели голодовий страйк

Об'єднані Нації. — 18 молодих греків з Греції і Кіпру і три молоді жінки, затруднені в централі Об'єднаних Націй в Ню Йорку, перевели в минулу суботу й неділю 48-годинний голодовий страйк протесту роти налету турецьких літаків проти Кіпру. Поліця ОН відібрала їм транспаренти антитурецького харктеру, але зрештою на турбувала демонстрантів, які спокійно сиділи із своїми відзнаками і чорними стрічками на раменах — у фоає палацу ОН в Ню Йорку. Ніччю, коло їм казали залишити будинок, вони сиділи на тротуарі навпроти будинку. Ця їх спокійна демонстрація закінчилася в неділю о гд. 9 вечером. В неділю перед будинком ОН демонструвало кількасот греків проти Британії і Туреччини.

У СВІТІ

● **У Кабурґу у Франції** власники місцевого елеґантного касина гри ствердили були надзвичайно високі виплати з касинової каси, невиправдані програми в користь відвідувачів, грачів. Вони найняли детективів, які, між іншим, почали пильно стежити за рухами касинового круп'є і звернули увагу, що круп'є чомусь-то раз-у-раз чухається по животі. Виявилось, що круп'є за кожним разом, коли почухався, зручним рухом вкидав до спеціяльної кишені за поясом, по кістці, вартости 10 франків (2 дол.). Він украв таким чином багато тисяч долярів. Його арештували.

● **Кіпрсько - грецький уряд** відкинув отриманих від Америки в дарунку 2.000 кварт крови, пересланих туди у зв'язку з пораненням кількохсот осіб під час турецького бомбардування кіпрських міст. Кіпрські греки твердять, що прислана кровна плязма застара і непридатна, — американські чинники відповіли, що такої самої вживають в американських військових шпиталях та що на кожній пляшці є вказівки, як з нею поводитись.

● **В Камеруні в Африці** безслідно зник який місяць тому приватний літак, що ним пільотував його власник, лорд Малькольм Даґлас - Гамілтон, колишній старшина британського летунства, замешкалий в ЗДА. У літаку були його 22-річний син, як спів-пільот і один знайомий американський вчитель. Два інші сини Гамілтона полетіли з Ню Йорку до Камеруну і розпочали розшуки, взявши автохтонних провідників.

● **З червоної Куби повернулася до Ню Йорку група студентів та інших громадян ЗДА,** які знехтували заборону Державного Департаменту виїздити на відвідини до Куби. У них відібрали пашпорти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Закордонна політика ЗДА

З наближенням дати цьогорічних президентських виборів стає дедалі ясніше, що американська закордонна політика становитиме центр виборчої агітації і полеміки. Ця проблема вже тепер зактуалізувалась, тим паче, що само життя, самі міжнародні події підсилюють загальне зацікавлення.

Поминаючи суто виборчу полеміку, що завжди буває перанскравленою і грішить домішками демагогії, сутньою віссю, довкола якої обертається поважна внутрішньо-американська дискусія на тему закордонної політики, є незаперечний факт: хоч основну ціль закордонної політики всіх американських Урядів від часу закінчення останньої світової війни — зберегти мир — дійсно осягнено, бо нової великої війни не було, водночас за останні 19 років зріс стан територіяльного посідання комуністів і зросли їхні військово - політичні та господарські впливи в різних частинах світу. Зокрема, після того, як вдалося примусити зараз по останній світовій війні Москву відкликати совєтські війська з Ірану, її впливи зросли в цілому ряді країн Близького і Середнього Сходу. Яскравим доказом цього була візита Хрущова в Єгипті, до зубів озброєному Совєтами. Комуністичні впливи просочуються в Африці, зросла гостра загроза комунізму для цілого Півдня Азії. Постав кубинський комуністичний бастіон у Західній гемісфері. У сферу далекої майбутности перейшли такі проблеми, як об'єднання Німеччини чи приверненння свободи поділеній Кореї і поділеному В'єтнамові.

Тому не дивниця, що ось, наприклад, „Волл Стріт Джорнел" з 12-го серпня ц. р. стверджує: „За близько 20 років ЗДА діяли малощо більше, як тільки реагуючи на комуністичний натиск. Що більше, в останніх роках політика чимраз більше пересувалася в сторону пристосовування бодай у відношенні до совєтського бльоку . . . Зростало переконання, що люди у Кремлі стали поміркованішими й розсудливішими і що навіть вони можуть одного дня стати нашими союзниками проти комуністичного Китаю. В деяких колах туга за пристосуванням набрала екстремних форм . . . В одному спонзорованому Урядом звіті піддається думку, що найкраща надія на допомогу Совєтам, щоб вони зросли економічно, згідно з теорією: чим Совєти „товстіші", тим менше вони войовничі . . ."

Таких і їм подібних критичних голосів в американській пресі і в публічних виступах американських діячів — також із демократичного табору — щораз більше. Найповажніший закид американській закордонній політиці той, що вона не має власного активного пляну щодо збереження і закріплення волі у світі, як найкращого ґаранта миру, і що вона обмежується стримуванням, звужуванням комуністичного наступу. Америка, як лідер вільного світу, проявляє це активне лідерство не в ініціятиві і в наступі, а тільки в обороні. До того ж, маючи на увазі мир і вважаючи, що його найсильнішою базою є злагода між ЗДА і СССР — така політика мусить наче автоматично відхилятися в сторону щораз більшого „пристосовування". Немає сумніву, що така політика як і раніші офіційні протести совєтської амбасади, вплинули на відношення теперішньої Адміністрації до відкриття ам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні.

Щоб протиставитись комуністичному натискові, не треба відразу відповідати війною. Існує ціла ґама засобів інших, як війна. Відвага, рішучість, підвищення тону — все це не мусить покриватися із збройним походом. Добре, що передвиборчий час допомагає з'ясовувати ці справи.

Новітня валуївщина

Широко розписується совєтська пропаганда про „буйний розвиток і розквіт" національних культур, мов і літератур, про безупинний ріст книжкової і пресової продукції в СССР. Водночас із цим усі голосники й підголоски цієї пропаганди намагаються заперечувати наявність здійснюваної Москвою, посиленої русифікації всіх ділянок національно - культурного життя в СССР. Що більше, деякі з видатніших діячів культури Української ССР пробують навіть твердити, що ніякої русифікації нема, що коли на вулицях українських міст і чути російську мову, то це — природний розвиток справ, бажання знати, крім рідної, української, ще й другу мову . . .

Багатомовною відповіддю на такого роду заперечування можуть бути статистичні матеріяли, публіковані совєтськими офіційними установами при Раді Міністрів СССР, зокрема дані й числа про розвиток видавничої справи в Совєтському Союзі і в окремих республіках, що їх оголошує кожного року Всесоюзна Книжкова Палата. Вони доводять, що русифікацію не-російських народів і культур Москва переводить уперто й послідовно, приспішеним темпом.

Згідно з даними, опублікованими цього року в Москві у виданні „Печать СССР в 1963 году", кількість виданих у 1963 р. в Українській ССР назв книжок зменшилася супроти 1962 року з 8 718 до 7 599 в 1963 р., значить на — 1 219. Водночас із цим зменшенням загальної кількости видань кількість їх українською мовою обнизилася з 3 824 у 1962 р. до 3 321 у 1963 р., тобто на 503 назви. В той же час кількість видань російською мовою на Україні становила — 4 094 назви, перевищуючи на 773 назви кількість книжок українською мовою в 1963 р. Якщо порівняти дані про книжкову продукцію 1963-го року з даними про попередні роки, то вони наглядно підтверджують дедалі більшу перевагу книжок російською мовою в Українській ССР: у 1960 р. книжок російською мовою видано 3 893, а українською — 3 844; в 1961 р. книжок російською мовою видано 4 289, а українською — тільки 3 609; в 1962 р. було книжкових видань російською мовою 4 284, а українською — лише 3 824.

Подібна ситуація також і з журналами та серійними виданнями в Українській ССР. Кожного року зменшується їх кількість українською мовою і водночас збільшується їх кількість російською мовою: в 1959 р. усіх видань журнального типу в УССР було 484, з того 237 українською і 265 російською мовами; в 1961 усіх видань було 362, в тому числі 159 українською і 189 російською мовами; в 1963 усіх видань було 254, в тому числі 130 українською і 124 російською мовами. Так само збільшується з кожним роком і кількість видаваних в Україні газет російською мовою: в 1961 р. було їх 355 проти 807 українською мовою, в 1962 році — 345 проти 580 українською мовою і в 1963 — 365 російських проти 639 українських, не враховуючи всесоюзних газет, усяких „Ізвєстій" і „Правд", що ними Совєти заливають Україну з Москви.

Наведені з совєтських офіційних джерел цифри незаперечно й переконливо підтверджують не лише наявність русифікації в Україні, але й її посилення та поширення.

Важкий стан українського друкованого слова під московською окупацією, намагання Москви нищити в корені українську мову і культуру, вимагають не тільки призадуми й алярмів на тривогу. Треба безупинної праці, змагань і зусиль усієї української спільноти, щоб ударемнити диявольські пляни Москви „на злиття націй".

А. Заплітний

СПРАВА НАСТУПСТВА ПРЕЗИДЕНТІВ

Атентат на президента Кеннеді потряс цілою країною. Він звернув також увагу американського громадянства на відсутність у Конституції виразних постанов щодо наступства президента на випадок його смерти або фізичної чи умової нездібности виконувати свої обов'язки. Спонукою до цієї болючої пригадки, яка виявилася в численних статтях, дебатах у Конгресі, в запропонованих законопроєктах і поправках до Конституції, була журба за безперервність влади і дії найвищого чинника, яким в цій державі є президент та його заступник. Атомова доба, в якій живемо, вимагає, щоб цей найвищий чинник діяв безперебійно, а в разі небезпеки видавав негайно накази і рішення, бо навіть прогаяні хвилини можуть принести державі тяжкі наслідки.

В Конституції ЗДА сказано, що на випадок смерти президента або усунення його внаслідок власної резиґнації чи нездібности, його права і обов'язки переходять на віцепрезидента. Конґрес повинен вирішити, котрий урядовець має діяти як президент у випадку усунення, резиґнації, смерти чи нездібности президента і віце - президента. Такий урядовець має діяти доти, поки президент не буде здібний вернутися на свій пост або поки не буде вибраний новий президент.

Як бачимо, в Конституції не передбачено брак віце-президента тоді, коли він сам стане президентом. Такий стан спостерігаємо нині: президент Л. Б. Джансон не має віце - президента. Подібних випадків в історії ЗДА було шістнадцять: 8 віце - президентів стали президентами, 7 померло під час урядування, а один зрезиґнував.

З огляду на це запропоновано кілька проєктів - поправок до Конституції. Найважливіші з них такі: при виборах президента вибирати двох віце - президентів, першого і другого, при чому на випадок смерти президента на його місце має стати перший віцепрезидент; уповноважити президента за згодою і порадою Сенату протягом 30 днів іменувати віце - президента; президент має номінувати за згодою Сенату від двох до п'яти кандидатів, а Палата Репрезентантів має вибрати одного з них віце - президентом.

Спираючись на Конституції, Конґрес ЗДА ухвалив 1886 р. закон, за яким, в разі смерти президента і його заступника, президентами мають стати по черзі секретар Державного Департаменту, секретар Департаменту Оборони, секретар Департаменту Скарбу та інші члени кабінету. В 1947 р. до цього закону зроблено вставку, згідно з якою по смерті президента та його заступника президентом має стати спікер Палати Репрезентантів, а по ньому тимчасовий голова Сенату, а по них члени кабінету як в законі з 1886 року.

Якби тепер президент Л. Б. Джансон помер, то на його місце мав би стати спікер Палати Репрезентантів МекКормек, потім формальний голова Сенату Керл Гайдн, а по них секретарі департаментів, як в законі з 1886 року.

Реформа з 1947-го року має противників, які хочуть усунути спікера та голову Сенату як кандидатів на президента, мовляв, секретарі мають більший досвід у справах екзекутиви. Оборонці закону з 1947-го року твердять, що секретарі виконують свої функції з номінації, за вказівками та директивами президента, що вони повинні бути добрими спеціялістами у своїх ділянках, але поза тим вони не мають ні знання, ні досвіду. Найважливіше, що вони звикли діяти самостійно тільки в рамках одержуваних директив, тоді як президент має вирішувати в останній інстанції всі справи належні до екзекутиви.

Спікер Палати Репрезентантів і голова Сенату походять із вибору, спочатку у своїх виборчих округах, а потім їх вибирають обидві Палати Конґресу, тобто представники всього народу, тому, найбільш правдоподібно, що закон з 1947-го року залишиться незмінений.

Далеко складніша справа із нездібністю президента. У Конституції не сказано, хто має констатувати факт, що президент утратив здібність виконувати свої обов'язки, хто і в якій формі має встановити факт, що президент може вернутися до виконування своїх обов'язків. Ідеться тут про дуже важливі справи.

Коли президента Вільсона поклав до ліжка параліч, то протягом цілого року не западало ні одного важливішого рішення, хоч державна рація домагалася не раз скорої децизії.

Якби президент Кеннеді був тільки ранений і цілі місяці боровся із смертю, то протягом цього часу його заступник Л. Б. Джансон не став би президентом. Не можна навіть уявити, яке замішання, непевність і тривога огорнули б країну, якби навіть на кілька днів спинилась державна машина в такий критичний момент. Через кілька хвилин по смерті президента Кеннеді, ще поки Л. Джансон перебрав владу, Головна Команда Армії з власного відчуття небезпеки для держави, дала наказ усім збройним силам ЗДА в краю і за кордоном бути в стані готовости, виходячи із слушного припущення, що замах на президента міг бути першим актом ворожого наступу. Можливо, що скора і рішуча дія Головної Команди врятувала країну від великого нещастя.

Наводимо цей факт для того, щоб дати переконливий доказ на потребу негайного переходу влади до нового президента в нинішніх часах.

На цю тему висловлювано різні думки та пропозиції. Одні вважають, що сам президент протягом перших 30 днів свого урядування повинен встановити комісію з 3-ох членів свого кабінету, двох членів Палати Репрезентантів, двох сенаторів та двох членів Найвищого Суду, яка під проводом віце - президента мала б вирішувати справи на випадок нездібности президента. Дехто пропонує, щоб у кожному конкретному випадку про все рішала Палата Репрезентантів. Ще інші хотіли б, щоб президенти мали право в письмовій формі встановити, від якого моменту вони не можуть виконувати своїх обов'язків, а також щоб вони мали право заявляти, коли стан їхньої нездібности минув.

Все це справи дуже делікатні. З одного боку йдеться про охорону президента від узурпаторства його влади, а з другого — про охорону держави, якби президент, фактично ще не здібний, заявив, що він знову приступає до виконування своїх обов'язків. На цей випадок є пропозиція, щоб Конґрес більшістю 2/3 в кожній палаті схвалив, що перешкода по стороні президента не перестала діяти.

Не належить до теми оцінка всіх цих пропозицій та проєктів - поправок до Конституції. Скажемо, що котра-будь з них, ставши законом, поставить Республіку в безпечніше

Закінчення на стор. 3-ій

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ І АРХІВ В СТЕМФОРДІ

Св. п. Митрополит Кир Константин Богачевський, попри свої тяжкі обов'язки єрарха Української Католицької Церкви в ЗДА, старався теж дати початок різним культурним ділянкам в житті нашої збірноти на цьому терені. Між іншими культурними починами Йому треба завдячувати теж організацію Українського Музею і Архіву в Стемфорді.

В гарному будинку-палаці, який закуплено під Малу Семінарію в 1933 році, відведено тут в 1936 р. кілька кімнат на Музей. Виконавцем пляну пок. Митрополита став ентузіяст того діла покійний вже о. сов. Лев Чапельський, який з доручення Кир Константина Богачевського, їздив в 1937 році до Галичини, де придбав чимало цінних експонатів для Музею в Стемфорді. Щороку залі Музею поповнювались новими експонатами й у висліді Музей став поруч Гайскулу і Коледжу в Стемфорді атракційною точкою для відвідувачів того нашого культурного і наукового осередку. Поширення Малої Семінарії в 1939 році й організація нової наукової установи Коледжу св. Василія Великого потягли за собою деякі консеквенції, що відбились від'ємно на дальшому нормальному розвитку Українського Музею. Нова інституція Коледж св. Василія В., згідно із вимогами законів, мусіла мати свої окремі приміщення і тим самим замість колись одної, тепер постало дві інституції Гайскул і Коледж, а до того зріст числа студентів зумовив потребу використання приміщень Музею і віддання їх на потреби гуртожитку для студентів Коледжу. Це була й причина, що Музей десь з 1951 року практично перестав функціонувати, хоч експонати зберігались в приміщенні двох заль.

Такий стан уважався завжди за переходовий. З хвилиною, коли перший єпископ Стемфорду Кир Амвросій Сенишин розпочав будову нового будинку для Коледжу св. Василія в Стемфорді в році 1960, і другий з черги Владика Стемфорду Преосв. Кир Йосиф Шмондюк закінчив новий будинок в 1964 році, давні приміщення Музею знову віддано для їх первісного призначення. Владика Кир Йосиф Шмондюк, доцінюючи вагу того роду інституції, в першу чергу, як виховний засіб для кандидатів на священиків, в дальшому для тих українців, що відчужились від свого народу і для чужинців, уважає, що всі вони повинні в такому Музеї знайомитись із скарбами української культури, що їх наш християнський народ створив на протязі тисячолітнього свого існування. Цей шляхетний мотив став причиною, що Преосв. Кир Йосиф із закінченням нового будинку для Коледжу, рішив урухомити Український Музей у Стемфорді. На запрошення Преосв. Владики Кир Йосифа, перебував у Стемфорді в травні ц. р. наш найбільший авторитет в ділянці музейництва, проф. д-р Ярослав Пастернак, кол. директор Музею Наукового Товариства ім. Шеченка у Львові, який, оглянувши збережені експонати, визнав їх дуже цінними й очевидно був радий не лише служити своїми цінними фаховими вказівками, але теж з великим признанням висловився про заходи Владики Кир Йосифа для збереження наших культурних надбань.

Саме тепер, на доручення Преосв. Кир Йосифа, відреставровуються кімнати для Музею і після того можна буде приступити до впорядкування і розміщення експонатів.

Утримання такої інституції та її дальший розвиток буде очевидно залежати від всебічної піддержки нашої спільноти в ЗДА. Головно йде про збільшення збірок - експонатів Музею. Тут велике слово за нашою культурною громадою в ЗДА. Передовсім від нашої спільноти залежатиме поповнювання збірок Музею. Не багато вправді можна знайти на еміґрації оригінальних предметів, що мають музейну вартість, але все таки поодинокі родини чи особи зберегли дещо як дорогоцінні скарби, що вони їх вивезли зі собою, залишаючи рідний край, і тепер могли б це віддати до Музею, щоб вони стали всенародною цінністю. Можуть бути такі власники, що прямо не знають, де таку річ віддати, щоб вона не пропала, — наш Музей є і буде тим місцем, де її пошанують і де вона принесе користь і славу нашій культурі в діяспорі.

Український Музей у Стемфорді почав був свою працю під двома аспектами, а саме збирання всього того, що відноситься до української культури в Старім Краю та того, що відноситься до української культури в Америці. Це свого роду два відділи нашого Музею, які за тим пляном, як він був організований, будуть продовжати свою працю.

Ми вже згадали, що старокрайових пам'яток не багато знайдеться на чужині і ще важче буде щонебудь дістати із рідного краю, але все таки час від часу можуть і такі експонати знайтися навіть у посіданні чужих людей. Якщо б щось такого трапилось, просимо повідомити про це управу Українського Музею у Стемфорді, щоб можна було поробити відповідні заходи до набуття таких речей. Куди легше буде зібрати деякі пам'ятки, що відносяться до нашого побуту на нових місцях поселення. Вони будуть показом культурного росту нашої еміґрації та картиною сили духа нашого народу, що часом в дуже несприятливих обставинах творив великі культурні цінності.

Конкретно про те, що збирає Український Музей в Стемфорді, буде подано в окремій статті, як також окремо буде сказано про Архів в Стемфорді, який завдячує свій початок теж. св. п. Митропол. К. Богачевському.

В. Ленцик

ЛИСТ З УКРАЇНИ

Переді мною лист з села Н. Львівської области, Брідського району, написаний 10 травня. Подаю його лише з деякими правописного характеру змінами:

„Мої дорогі Братвуньо і Михасю! Дуже Вам дякую за листа і пакунок. Ви нам дуже багато помогли, я не всилі Вам віддячитися. Я вже булам поздоровшала, на ноги ходила і сісти могла, перед святами вже все побілила. Тепер знова повернулося, не дає ні лежати, ні перевернутися, ні сісти. Поїхали до лікарів, збадали, що маю кисту всередині, може від того відбиває на крижі і на ногу навернувся радикуліт. Маю йти на операцію 13 мая, не знаю, чи витримаю, бо маю поширення серця.

Михасю, якби я скінчилася, не забудь на мої діти. Мій Ромцьо має чисто Твою натуру. Богу дякувати здорові і діти і чоловік вже на роботі, три місяці був без роботи . . . но він сам на нас робить. Я в колгоспі не заробила нічого, рік вже лічуся. На всяких роботах можна заробити 80 кгр. за цілий рік, живи як можеш. За Твої хустини оплачуємо 21 карбованець і ще 13 коп.

Михасю і Братовуньо, пишіть до нас частіше, бо нам дуже кучно, як нема від Вас довгого листа. За наше село так нема нічого цікавого, до того часу дуже люди вмирали, щотижня хтось вмер, а як ні, то повісився, а вмирець мусів бути, і молоді вмирають на серце, на тиск крови, на рака, дуже багато людей захворює.

На другий раз я вам більше напишу, може буду здоровша. Вір мені, Михасю, що я нездужаю навіть Вам листа написати, а як перебуду операцію зараз Вам напишу. Моє життя в Ваших руках, бо якби не Ви, то я вже давно булабим на цвинтарі. А нашими, Михасю, не переймайся, я їх сама пізніше задовільню, як буду здорова. Колись я Тобі всьо напишу."

Поздоровляємо Вас і цілуємо Мама, мій муж, діти і я".

Лист дуже пророчистий. У 1939 році я в тому селі прочитав мій перший, на терені Галичини, агрономічний виклад. Село мало свою молочарню, одержувало від Маслосоюзу гроші на купівлю молочних коров, а повертало їх молоком. Мало міцну кооперативу. Щороку закуповувало вагон суперфосфату. Майже з кожної хати син або донька вчилися в гімназії . . . Не було біди! Я мав там 6 викладів. А тепер, як бачимо, в тому селі наші люди вішаються, хворіють, а заробляють за рік 80 кілограмів збіжжя. Серце обливається кров'ю . . .

І. К.

У 150-му числі „Свободи" з 13-го серпня ц. р. надруковано на цьому місці статтю „НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ ПРО ПАНЮ ІРЕНУ ДОМБЧЕВСЬКУ". Призвище автора тієї статті, ЙОСИПА ГІРНЯКА, пропущено там виключно із коректорського недогляду.

Редакція.

С. Риндик

СТАРИЙ КАМІНСЬКИЙ

(Антикварне оповідання)

То був у нас такий чоловік, із колишніх, ще царських вояків. Писався „Камінь", а люди називали „Камінський", бо дуже шанували старого.

Колись по наших околицях старих вояків не величали ветеранами, ані комбатантами. І вони самі були байдужі до цього й недбайливі: не гуртувалися в комітети, не справляли бенкетів і не виголошували на них таких гарних орацій, як тепер. І багато героїв пропало нам задурно. Аж допіру наше покоління направило цю хибу, запровадивши ветеранські і комбатантські комітети, чим саме й виповнило ту прикру недоймитку. А щоб відзискати й надолужити колишні болючі втрати, позатягало до тих комітетів, окрім справжніх вояків, ще й декого з тих лицарів, що, не бувши вояками, нищили ворогів не ділом, а словом і помишленієм, але дуже сильно.

Старий Камінський не знав, що він ветеран і комбатант, дармащо довгі - довгі літа служив у війську і ходив на різні війни. А може щось і знав, але був дуже мовчазний, і не можна було витягнути з нього найменшого слова. Люди казали: „Не добре, коли християнин забагато говорить, але не велика потіха і з такого мовчана, як Камінський, що не пустить вам ані пари з уст".

Тільки в неділі і в свята можна було бачити, що це за чоловік. Коли йшов до церкви, на його капоті блиском блискучим сяли хрести й мендалі. Через цілі груди. То було на що подивитись! Де він того добра набрався, на яких війнах проливав кров, ніхто до пуття не знав. Казали тільки, що сходив своїми ногами геть усі Балкани, женучи облавою поперед себе невірних бусурменів. Казали, що брав Плевну, і там кляті турки втовкли йому ногу. Тому кривав. І багато дечого казали, але де була правда, знав тільки Камінський. І мовчав . . .

За хрести й мендалі Камінський діставав три карбованці „жалування" на рік. По цю пенсію ходив до волости. Це було десь так серед літа. Тоді, спека — не спека, надягав на себе чорну капоту, що від старости літ грала зеленкуватими відблисками, чіпляв до неї свої чеснознаки, брав палицю і . . . „шагом марш!" Гроші видавав йому волосний писар під пильним оком волосного старшини. При цьому Камінський нашкрябував на папері три хрестики. А потім запрошував начальство до Айзика на чарку. Скільки грошей лишалося в Айзика, залежало від того, яку охоту до чарки мали старшина і писар. Але решти завсіди вистачало на заплачення комірного за цілий рік. Камінський, крім жінки й дочки, не мав нічого: ні поля, ні городу, ні хати. І сидів комірником по найманих халупах. Жив із того, що час від часу копав гроби на міських кладовищах, а жінка прала жидам шмаття („біль білила", як співається в пісні). Але ніхто не чув, щоб котресь із них нарікало на свою долю. Сам Камінський був щасливий, що мав жінку й донечку, і дуже любив їх.

І ще треба додати, що не любив москалів. Інакше не називав їх, як „кацапи". Особливо після того, як хтось сказав йому, що він ціле життя служив москалям і воював за них. Після того Камінський став іще мовчазнішим. Через наше місто два рази щороку переходив полк піхоти. І завсіди траплялося, що як не одна, то якась друга рота затягала старої пісні:

Гром-слава трубой!
Ми дралісь, турок, с табой.
За Рущук да за Кавказ
Раздалась слава про нас!

Тоді на Камінського находила велика злість. Він переривав мовчанку, голосно спльовував і казав:

— Ми билися, як дурні, а драптюхи собі славу співають! Удалися в своїх батьків: ті так само десь далеко поза нами драли урра, коли ми гнали турка. Кричали на всі Балкани і Капкази. Кацапня проклята!

Отакий був Камінський і так собі жив. І був би спокійно жив до самого кінця, якби не ті жиди. А то впало їм на думку вибрукувати місто, бо навесні і восени не можна було ані заїхати туди, ані виїхати звідти, так розкисало. І то щороку. І спровадили для цього якусь московську артіль. Це були самі-за-себе бородачі. І це було б ще нічого. А то серед них трапився один безбородий і гожий молодець. І ось сталося так, що цей безбородько припав до вподоби Марії, донечці Камінського. А Бог іще так дав, що дівчина сподобалась хлопцеві в сто разів більше, ніж він їй. Ясна річ, що на цьому не був кінець. Діло пішло далі. Погляд дав погляд, слово дало слово. І хоч закохані говорили різними мовами, але ці мови були їм солодші за мед. І хоч вони вживали неоднакових слів і держалися неоднакових граматик, проте це ані трішки не зменшувало тієї тяги тягущої, що залізними кліщами притягала їх одне до одного.

А старий Камінський нічого не знав.

Аж одної неділі побачив на подвір'ї якогось молодця. Підійшов і спитався, чого хоче. Хлопець трохи зніяковів, але зараз же осмілів і сказав старому, що хоче бачити його „баришню".

— Навіщо?! — грізно запитав Камінський, почувши московську мову.

— Ваша, папашенька, Маша больно мнє спонравілась!

— Тут нема ніякої Маші! — твердим голосом сказав Камінський і випровадив хлопця за ворота.

Однак, на цьому не сталося. Ще не вспіло добре смеркнутися, як закоханий артільщик об'явився біля воріт і жалібно заспівав:

Зачєм ти, безумная, ґубіш
Таво, кто увльокса табой?
Ужелі меня ти нє любіш?
Нє любіш? Так Бог же
с табой!

А в хаті ревними слізьми обливалася бідна Марія, припавши личком до подушки. Коло неї сиділа печальна мати, гладила донечку по голівці і потішала її, як могла, а на старого Камінського час від часу кидала вовчі погляди.

А незабаром долетіли з-поза воріт нові жалі:

Палюбіл я єйо,
Палюбіл ґарячо,
А ана на любофь
Смотріт так холадно!

Тут уже й стара Камінська не витримала й гірко заридала. І колишній бравий вояк, що не раз і не два облавою пер поперед себе клятих бусурменів, опинився нараз перед ворожим наступом із трьох боків: за ворітьми заводив напрасно напасний молодець, у ліжку трясласся від любовної лихоманки донечка, а коло неї ридма ридала жінка. Цього наступу Камінський не витримав і здався на повну капітуляцію. Підійшов до старої і сказав:

— Іди, мамашо, і клич того кацапа до хати, до Маші. Нічого не скажу. Нехай буде по-вашому.

А потім казав волосному старшині і писареві, коли сидів із ними в Айзика і випив третю чи четверту чарку:

— Бив я турка, де тільки попав, чи на Капказі, чи на Балканах, а кацапи перебрали ту славу собі. Мав я в хаті спокій і злагоду, а прийшов кацап і заколотив усе. Мав рідну дитину і ту кацап забрав. Та нічого не вдієш, коли така Божа воля. Бог дав, Бог взяв. Нехай буде ім'я Господ-

(Закінчення на стор. 4-ій)

У Вашинґтоні відбулася Конференція Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій

В днях 27 і 28 червня 1964 р. після відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні відбулася Конференція Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО), в якій взяло участь 155 представників таких крайових організацій:

Державного Відродження України і Братніх Організацій в ЗДА, Українського Національного Об'єднання Канади і Братніх Організацій, Українського Товариства „Відродження" і Братніх Організацій Арґентини, Української Національної Єдности і Братніх Організацій у Франції.

Конференцію проводила Президія в складі: Ярослав Гайвас, ЗДА, Ярослав Білак, Евген Мастикаш, Канада, Петро Байбак, ЗДА і Богдан Яхно, Арґентина.

В суботу дня 21 червня о год. 9-ій ранком делеґація в складі 38 осіб від імені всіх організацій зложила вінець з відповідним написом на могилі покійного Президента ЗДА Дж. Кеннеді. Вінець зложили пп.: Гнат Поворозник і В. Коцюба. Конференцію відкрив п. Володимир Різник, голова ОДВУ — Ц. У. у ЗДА.

В програмі Конференції виголошено такі чотири доповіді:

1. „Аналіза відносин в Україні в останній роках і наше відношення до них" — виголосив інж. Аркадій Жуковський з Парижу, ФЮранція;

2. „Питання молоді в наших організаціях" — Мирон Куропась з Шикаґо, ЗДА.

3. „Доцільність і можливості координації праці наших організацій" — виголосив Микола Плав'юк з Канади;

4. „Дотеперішня праця в справі скликання Світового Конґресу Українців" — подав д-р Володимир Михайлів, Ню Йорк, ЗДА.

В Конференції взяв теж участь ред. О. Жданович і виголосив привіт.

Над виголошеними доповідями розгорнулась широка дискусія. Дискутанти займали становище до найбільш пекучої проблеми молоді, що її відповідно представив доповідач п. Мирон Куропась, як теж до справ невідрадних відносин в Україні під московською окупацією.

Інформації про підготовну працю в справі відбуття Світового Конґресу Українців, що їх подав д-р В. Михайлів, присявні прийняли до відома з тим, що однозгідно висловились за посиленням підготовної праці обох Комісій, а це: Організаційної у Ню Йорку і Програмової при КУК у Вінніпегу.

Програмова Доповідь п. Миколи Плав'юка, голови Президії УНО Канади, подала присявним аналізу теперішнього стану, та вказала на потребу і можливості координації праці наших організацій у діяспорі у всіх ділянках праці.

В часі Конференції працювали такі чотири Комісії: 1. Устроєво - Номінаційна, 2. Справ Молоді, 3. Жіночого Сектора, і 4. Пресово-Інформаційна. Комісії у своїх звітах з'ясували і уточнили напрямні основних проблем праці наших організацій, та подали свої заключення для їхньої реалізації.

Присявні прийняли одноголосно звіт Комісій, ухвалили Постанови Конференції та покликали для переведення в життя напрямних і завдань ухвалених Конференцією постійно діючу Координаційну Раду Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій. В склад цієї Ради входять по два представники від кожної Братньої Організації і вибирають з-поміж себе Ділову Президію для реалізації схвалених напрямних праці Конференції.

Нам усім треба тісної співпраці для збереження української спільноти, а в першу чергу молоді у всіх країнах поселення і для забезпечення основ поширення і плекання українських культурних, мистецьких і наукових надбань, та їхнього вкладу до скарбниць культур країн нашого поселення.

Секретаріят Конференції ІСНО

ПОСТАНОВИ

зібраних на Конференції у Вашинґтоні з нагоди відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в днях 27 і 28 червня 1964 р. представників Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій.

1. Розсіяні по світі здалека від своєї Рідної Землі, ми на віки будемо нерозривно зв'язані з своїми братами, що залишилися на Батьківщині. Ту нашу зв'язаність ми завжди готові піддержати ділом і жертвами, що їх вимагає від нас добро України.

2. Успадковані нами великі духово - культурні вартості, цінні традиції, що їх вирощував український нарід в своїй понад тисячолітній історії, вимагають від нас дальщого плекання їх розвитку, збагачування ними духового змісту країн нашого поселення.

3. Першим нашим завданням (обов'язком) у відношенні до країн, де ми живемо, є сповняти обов'язки громадянина.

4. В сучасному світі щораз більше місця для суспільно-культурних груп, які живуть здалека від своїх материків, не затрачують ні свого характеру, ні своїх особливостей. І тим вони не тільки зміцнюють єдність світу, зв'язаність, взаємозалежність націй між собою, але й вношенням нових елементів причиняються до збагачення життя народів.

5. На основі історичних даних переконуємося, що народи — нації є з найтривалішим явищем на нашій земній кулі. Є вони базою культур, колискою людського поступу, а їхні суверенні держави не лише сприяють розвиткові всіх їхніх потенцій і творчих зусиль, але теж єдині в силі забезпечити кожній одиниці належну їй гідність і шанси росту. І тому ми вважаємо національні держави всіх народів світу найвищою формою організації людського роду. Тільки на тій базі вільні й рівні народи можуть входити в більші об'єднання, союзи, федерації без поневолення одного одним, старшування одного над одним, без визиску і переслідування.

6. Цим великим ідеалом за краще цілого людського роду посвячені наші зусилля. Але ми свідомі, що в світі ще далі покутують рештки поневолення народу народом, визиску народу народом, знищування народу — народом. Яскравим прикладом цього є СССР, в якому російські імперіялісти під прикриттям різних гасел нищать національні культури, насильно ломлять національну самобутність і народні свободи, денаціоналізують, русифікують. І проти цього ми безстрашо, беззастережно й безперебійно боротимемося усіма доступними в наших вільних країнах засобами.

7. Для переведення цього в життя нам треба тісної співпраці наших суспільно - громадських організацій, розкиданих по світі. Організації ці, статутові й суверенні у своїх правах, добровільно договорюються порадою, допомогою, спільними зусиллями:

а) захищати, зміцнювати й розбудовувати українські громади в цілому світі, маючи на меті спаяність порозкиданих у різних країнах груп в один духово - культурний організм. Таким чином ми не тільки забезпечимо собі, як спільноті тривале існування, але й значно зміцнимо свою творчу участь у розбудові країн нашого перебування;

б) допомагати народові України в його визволенні, у відновленні вільної від нікого незалежної української держави, в постійному збагачуванні культурних надбань і життьового рівня українського народу разом з іншими народами світу;

в) боротися проти визиску, поневолення, імперіялізму — коріння всіх непорозумінь і конфліктів, а в першу чергу проти російського імперіялізму, найбільшої небезпеки для свободи й добробуту народів у нинішній добі.

8. Формою співпраці наших організацій буде Координаційна Рада ІСНО, в склад якої входять голови і секретарі всіх наших Братніх Організацій, або два делеґовані члени їхніх Крайових Управ. Координаційна Рада виділює зі себе ділову Президію Координаційної Ради ІСНО.

9. Координаційна Рада ІСНО — добровільне порозуміння статутових, незалежних, рівних суспільно - громадських організацій, що стоять на сформульованих у цих постановах позиціях.

10. Найвищим органом Координаційної Ради ІСНО є з'їзд представників Братніх Організацій, що відбувається кожних чотири роки, або в міру потреби.

11. Приступлення до Координаційної Ради ІСНО відбувається через участь представників Братніх Організацій в З'їзді та підписання цих постанов, або тільки через підписання постанов.

12. Координаційна Рада ІСНО існує з волі та на бажання Братніх Організацій. На їхнє бажання, висловлене однодушно, вона може розв'язатися. У випадку розв'язання усе майно, канцелярія й архіви Координації переходять до диспозиції ПУН.

За Президію Конференції ІСНО
в Вашинґтоні, червень 1964 р.
Я. Гайвас в. р., **Я. Білак** в. р., предсідники;
Є. Мастикаш в. р.,
П. Байбак в. р.,
секретарі.

Померла мати Зенона Коссака

У середу 22-го липня 1964-го року померла в Дітройті Константина Коссак, мати визначного члена ОУН, Зенона Коссака, яка жила у своєї дочки Олени Гевко. У Дітройті живе теж її другий син, інж. Богдан Коссак. Померла в приявності лікаря на 79-му році життя. Похорони відбулися в суботу 25-го липня.

Матері поляглих за волю України гідні особливого відзначення, бо вони більше терплять чим ті, що полягли, і тому ми хочемо особливо відмітити смерть покійної Константини Коссак, містячи тут надгробну промову Миколи Климишина:

„Сумом прибита Родино, жалобна Громадо!

В цей день, на цьому клаптику чужої землі, над цею домовиною, разом із нами, тут зібраними, ввесь український народ складає поклін і останній салют Матері - Страдниці, яка виховала славного сина й віддала, зложила на жертівник за волю України. Всі ті мільйони українських політичних в'язнів, що своїми білими кістками вистелили незходимі простори Сибіру, всі ті неустрашимі борці за волю України, що гинули не раз серед найтяжчих мук, про які ніхто й не довідається, всі ті вояки й бійці українських армій, УПА, члени УВО й ОУН, які своїм геройчним життям і смертю писали сторінки історії України, — всі вони мали кожний свою рідну маму. Маму, яка мала його за найліпшу свою дитину. Кожна та мати боліла втратою свого сина, носивши у грудях пекучу рану, якої не могла вгасити потоками пролитих сліз.

Багато з тих матерів на Україні, багато їх і на еміґрації між нами, та ми, зайняті своїми справами, не завважуємо їх. А їм же ж належить не менша честь, як їх поляглим синам і дочкам.

Коли виходимо з церкви й бачимо стареньку жінку, що лишилася ще у кутку і гаряче молиться за щось, тільки їй відоме, підійдімо колись до неї й поговорімо, а вона з вдячністю відкриє нам таємницю, яких у нас мільйони.

Одна з тих матерів ось перед нами відходить у вічність. Похилилася й опала та голова, що не могла допустити думки, що її найдорожчий син уже таки направду не живе. Закрилися ті очі, що невтомно виглядали, „чи не вернеться він ще до хати, щоб влегшити матусі життя".

Він, її син, сл. п. Зенон Коссак, був не тільки для неї найліпшим. Усі, хто його знав, згадують його з найвищою пошаною, бо він був не тільки найпершої якости борець за волю України, але і державний муж уже тоді. Багато разів був арештований, допитуваний, суджений і засуджений довголітній член Крайової Екзекутиви і тайний дорадник президента Карпатської України. По смерті сл. п. Євгена Коновальця всі крайові члени ОУН уважали за його єдиного гідного наслідника власне Зенона Коссака. Він одинокий міг був запобігти тому, що сталося в ОУН. Його особовість та вроджений талант з'єднувати собі симпатію навіть у противників і ворогів, його бистрий ум і непересічне знання сповняли кожного, хто його знав, подивом, пошаною й довір'ям. Найлютіші вороги українського народу мали респект до нього. Один з прокураторів назвав його „генералом у краватці".

Достойна Мамо! Ти дійсно мала бути чого горда, давши Україні такого славного сина!

Але Ти була увесь час така скромна й тиха в своєму жалі за сином, що мало хто в Дітройті знав, що серед нас живе Мати Зенона Коссака. Твій жаль по втраті сина був тихий і достойний. Ти зносила його з правдивою християнською відданістю на Волю Божу. Нікому не докучала, ніколи не нарікала, не скаржилася. Навряд давала своїм рідним багато того, чого сама потребувала: невисказану погідність матері. Як спокійне і тихе було твоє життя, така тиха і спокійна була і твоя смерть.

Державні нації дають таким матерям хрест заслуги. Ми, українці, на жаль, не можемо цього на разі зробити. Тому хай ці мої слова прощання, що я їх сказав в імені тих друзів твого сина, з якими він боровся за волю України, будуть тобі признанням і нагородою. Ми всі тут зібрані жаліємо, що ти не можеш спочити побіч свого сина у тій землі, за яку він був замучений мадярами. Ми будемо молитися до Всевишнього за тебе, твого сина і за всіх, що подібну до вашої мали долю, щоб ви всі стрінулися і вічно разом перебували там, де праведні відпочивають. Прощай!"

М. М.

Союзова Округа Сиракюз - Ютика при праці

Ютика, Н. И. — 25-го квітня в приміщенні церковної залі в Ютиці відбулися загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу. В зборах взяло участь 16 представників Відділів та понад десять гостей. Заступлені були усі активні Відділи округи: як Сиракюзи — відділ 39 та 317. Ютика — відд. 58 та 484. Ром — відд. 121. Геркімер — відд. 192. Лител Фолс — відд. 330.

Наша округа, маючи на меті зміцнити працю на союзовому полі, відбула свої збори в дружній атмосфері і передискутувала усі важніші питання; а головно збільшення членів для батька Союза, та вибрано нову управу на 1964 рік. В зборах взяв участь наш сеньйор УНСоюзу головний касир Р. Слободян. Присутні представники відділів виявили велике заінтересування розвитком, та працею Союза для добра укр. справи в Америці та поширенням правди про Україну.

Зі звітів секретарів та організаційного референта В. Запаранюка з Ютики, ми довідались, що наша округа збагатилась на 122 нові члени в минулому 1963 році, це значить на 70 процентів квоти, яка була наложена на нашу округу. Округа, маючи 1796 членів, збагатилась на 289 нових члени на протязі свого існування, та відбула ряд імпрез під патронатом Відділів УНСоюзу. Остання імпреза відбулась в Сиракюзах в лютім для відзначення 70-ліття „Свободи".

Свято відбулось величаво і чистий дохід в сумі $ 90.80 призначено на допомогу українським товариствам.

Присмно відмітити, що в нашій Окрузі відзначено чотирьох секретарів медалями о. Грушки. А саме: І. Пиндус, Сиракюзи, відд. 39, срібна медаля, Запаранюк, Ютика, відділ. 484. — срібна медаля, Гадз, Ром, відд. 121 — бронзова медаля і Яковенко, Ютика, відд. 58, бронзова медаля. Ці нагороди роздав головний касир Р. Слободян під оплески присутніх. Предсідник Округи п. Ів. Пігуляк з Сиракюз підкреслив працю нашої Округи.

Головний касир Р. Слободян представив присутнім усі ділянки праці Головної Управи УНСоюзу. Пан Слободян відповів на ряд важливих питань, які були поставлені присутніми, що торкались пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, видання англомовної Енциклопедії і інш., п. Слободян підніс представників Округи на дусі. Предсідник Округи п. Пігуляк дякував п. Слободянові. Ухвалено вотум довір'я від представників Округи і перевибрано в такому складі Управу: предсідник — Ів. Пігуляк, Сиракюз, 1 містоголова — Гадз, Ром, 2 містоголова — Мартинюк, Литтел Фолс, секретар укр. мовою — Яр. Сенишин, Геркімер, секретар англійською мовою — пані А. Андрусишин, Сиракюзи, касир — п. Шмикалюк і п. Політило. Контрольна Комісія: Кобіто, Яковенко, Дмитрів. Окружний організаційний референт В. Запаранюк, Ютика. Імпрезовий референт Ів. Пиндус, Сиракюзи. Пан Пігуляк, дякуючи за довір'я, пригадав присутнім, що нам треба доложити ще більше праці для добра і розвитку УНСоюзу та української справи. Збори закрито ввечері, а роз'їжджались по домах після смачної вечері, яку приготовили членкині 484 відділу УНСоюзу в Ютиці під зарядом п. Дмитрів та п. Запаранюк.

Секр. Окр. Ком. **Яр. Сенишин**

З діяльности Суботньої Школи в Міннеаполіс

Закінчення Шкільного Року 1963/4 Суботньої Школи при Церкві св. Константина в Міннеаполіс, Мінн., в дні 6-го червня 1964. Стан учнів 94. Збір учительський зліва догірава: Вп. пп. Петро Пишко, інж. Роман Смулка, Павлина Продашок, о. Лев Дорош, о. монс. Петро Леськів, парох, Олена Карпяк-Бенцаль, Надя Доронцак, інж. Володимир Мінкович і Дмитро Татарин, голова Батьківського Комітету. Після роздачі свідоцтв поїхали всі діти автобусом до парку на пікнік, де під проводом Батьківського Комітету провели цілий день на веселих забавах.

СПРАВА НАСТУПСТВА ПРЕЗИДЕНТІВ

Закінчення зі стор. 2-ої

положення у критичних моментах.

У зв'язку із справами, сполученими з наступством та нездібністю президента, виринуло питання відступлення від ригористичного стосування президентської системи, яка зобов'язує в ЗДА, і введення до неї деяких норм парляментарної системи, яка, наприклад, має законну силу в Англії та Канаді.

Дехто пропонує зобов'язати членів кабінету відповідати на запити та інтерпеляції в Конґресі, щоб, при наявності непорозумінь у важливих справах між президентом і леґіслятивою, Конґрес рішенням 2/3 голосів в обох палатах мав право розписати нові вибори, і нація вирішила б за котрою стороною є слушність, не чекаючи іноді більше як 3 роки на нові президентські вибори.

Прихильники реформи висувають такі арґументи. Президент має тепер більшу владу, як мав будь-коли, і тому він повинен в останній інстанції вирішувати так багато питань, що не має часу, ані змоги всіх їх як слід передумувати. Він мусить з конечности приймати пропозиції своїх дорадників, часом великих амбітників, що підсувають рішення, які йдуть по лінії їх особистих або групових інтересів. Стоячи в тіні, фактично кермують державою, а президент несе за все відповідальність. В династичних державах таких дорадників називали двірською камарилею. Отже, щоб біля президента не звили собі гнізда такі особи, треба на членів кабінету покласти відповідальність за їхні дії перед Конґресом. Маючи над собою контролю, вони будуть обережнішими в своїх словах і ділах. За президентом залишиться тільки загальне керівництво і вирішування важливіших справ. Такий поділ праці і відповідальности напевно вийде на користь і президентові і державі.

Чи в 1964-му році котрийбудь із згаданих проєктів стане законом, трудно сказати, але одно є певним: відсутність у Конституції постанов щодо віце-президента і нездібности президента стала вже такою гострою проблемою, що скорше чи пізніше вона мусить діждатися своєї розв'язки.

Короткі вісті

● **У Тайпеї,** столиці Формози (Тайвані), стане перед судом керівник метеорологічної стації Кеннет Т. С. Ченґ за погане виконання свого службового обов'язку. Конкретно закинено йому проголошення фальшивого бюлетену про погоду у вересні минулого року. Той бюлетен заспокоював мешканців Формози, що тайфун „Ґльорія" летітиме попри острів, коли тим часом той тайфун таки вдарив в сам острів і спричинив смерть 11 осіб, поранення 239 осіб, а 89 осіб пропали без вісти.

● **Президент Линдон Б. Джонсон** підписав закон про підвищення платні у американських збройних силах. Для тієї мети буде асигновано 207 мільйонів долярів.

ПОДЯКА

Дня 2-го серпня 1964 року невмолима смерть, по тяжкій і довгій недузі забрала нам НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА І БАТЬКА

бл. п. ДМИТРА ХРИСТАН

Подяку складаємо Всечеснішим Отцям Катедри святого о. Николая за уділення Найсвятіших Тайн Покійному, як також за відправлення Парастасу та переведення похоронних відправ в дні 5-го серпня ц.р.

Подяку складаємо всім Приятелям і Знайомим за молитви, всім, що висловили своє співчуття в днях нашого смутку і горя, всім, що прислали квіти на могилу Покійного, тим, що зложили датки на добродійні цілі. Особливу подяку складаємо тим, що несли домовину, тим, що занялися Поминками, і всім тим, що в дні похорону відпровадили Покійного в Останню Дорогу. Належну подяку складаємо похоронному заведенню Музика і Син за совісне переведення похоронів та перевезення тіла Покійного на цвинтар св. о. Николая, та за прощальне слово в імені Родини.

Горем прибиті:

Дружина — МАРІЯ,
Доньки — АННА і ІРИНА.

Замість квітів на могилу Незабутньому Братові

бл. п. ЙОСИФОВІ СТЕЛЬМАХОВІ

що помер 4-го серпня 1964 р. в Дітройті, Міш., складаємо $25.00 на Національний Фонд УККА

Брат Іван СТЕЛЬМАХ з своїми дітьми: Богдан СТЕЛЬМАХ і Ольга КУЛИНЯК.

Замість квітів на могилу Дорогої Братової та Стриянки

бл. п. ГАЛИНИ ЛАГОДИНСЬКОЇ-ЗАЛЕСЬКОЇ

складають $25.00 на Осередок НТШ в Сарселю

Марія і Тадей ЗАЛЕСЬКІ
Лариса з Залеських і Любомир ОНИШКЕВИЧІ.

Шоста мистецька виставка Ю. Буцманюка та його учнів в Едмонтоні

У суботу 20 і в неділю 21 червня 1964 р. влаштовано в залі під катедральним храмом св. Йосафата шосту мистецьку виставку проф. Юліяна Буцманюка та його учнів: інж. Л. Дитиняка, Юлії Марич, Варвари Качур, Василя Бурака, Анни Ніньовської, Христі Якимечко, Ірини Кухаришин, Діяни Ноги, Маркіяна Ковалюка, Лева Федорова і Богдана Вишньовського. На виставці було приблизно 120 картин, в основному портрети, краєвиди, мертва природа, квіти, композиції, портретові студії тощо. Якщо взяти до уваги минулі виставки, то цьогорічну відвідало вже доволі багато громадян. Приблизно 50 осіб прийшло на її відкриття, на яке прибув теж Владика Кир Ніл і мін. Амвросій Головач. Відомий графік проф. І. Кейван привітав мистця від імени Спілки Образотворчих Мистців Алберти, підкреслюючи, що проф. Ю. Буцманюк уже 8 років проводить успішно свою мистецьку студію, не зважаючи на різні труднощі і не маючи ніякої допомоги. Мистецькі студії Катерини Антонович у Вінніпегу, Мегика й Андрусева в Філядельфії працюють в куди кращих умовинах. Тим більша заслуга проф. Ю. Буцманюка.

Владика Кир Ніл поділився своїми враженнями з своєї першої зустрічі з мистцем Ю. Буцманюком, 30 років тому в Жовкві, де мистець розмальовував манастирську церкву оо. Василіян. Опинившись у Канаді, мистець залишив уже по собі тривкий слід, розмалювавши темперою, (технікою, що її вживали українські мистці за княжих часів, розмальовуючи Божі храми Руси-України), катедральний храм св. Йосафата, що притягає увагу своїх і чужих мистлаврах і продовжує далі працю в мист. студії, виховуючи учнів вщіплюванням їм любови до краси і мистецтва взагалі, українського зокрема.

Провінційний секретар Амвросій Головач привітав щиро мистця в імені провінційного уряду Алберти за його велику культурну працю. Зворушений Ю. Буцманюк, спираючись на палицю, подякував за слова признання і підкреслив, що в добі наступу на християнську культуру його студія протиставиться тим пагубним впливам. Тому плекає не тільки любов до українського мистецтва серед своїх учнів, але намагається послужити, в міру своїх сил, теж справі християнської культури. Опісля мін. Головач перетяв стяжку й виставку офіційно відкрито. Приявні розійшлись по залі, живо дискутуючи про осяги, поступи мистця й його учнів, з-поміж яких деякі виявляють не тільки талант, але й наполегливу працю над собою.

В осередку портретів проф. Буцманюка виднів портрет Т. Шевченка, в молодому віці, виконаний темперою, на червоно-золотавому тлі („і в огні окрадену збудять"), портрет полк. Дмитра Вітовського, теж темперою, мрійливо-задуманого і легко усміхненого; портрет ген. Тараса Чупринки, знаменний радше волею, що пробивається гнівно з його очей. З інших його портретів притягав увагу портрет уч. Христі, не тільки легкопастилевими фарбами, але передусім ніжними рисами облччя. Одначе з-поміж усіх портретів мистця залишається таки найкращим портрет українського піонера Борщика, виставлюваний на попередніх виставках. Він може бути прикрасою не одної ґалерії мистецтв, де збережені портрети і картини мистців світу.

З учнів мистця — інж. Л. Дитиняк виявляє вже свідомо свої власні прямування, може навіть і спротив маестрові. З його портретів звертають увагу два портрети пань, але з поміж усіх його картин найкращі соняшники. Його два таблью Курсів Українознавства цікаві в основному своїми композиціями. Василь Бурак це вже зріла людина і його картини та портретові студії свідчать про свідомі зусилля учня скористати якнайбільше з досвіду майстра. З початківців звертають на себе увагу: Левко Федорів, Ірина Кухаришин, Діяна Нога (свічник і книга) та Богдан Вишньовський, з заавансованих: Анна Ніньовська, Юлія Марич, Варвара Качур, Христя Якимечко, Маркіян Ковалюк, але про їхні поступи чи навіть осяги може говорити хіба тільки мистецтвознавець, критик, який своєю порадою міг би допомогти їхньому ростові, чого кожний з приявних щиро бажав і бажає їм усім.

М. Х.

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ ТЕРНОПІЛЬЦІВ

Двадцять літ в житті людини це доволі довгий час — третина або четвертина всього життя. Цього року проминуло вже довгих 20 літ від часу, коли ми в останнє розпрощались з Рідною Землею, рідним селом чи рідним містом. Очевидно, є багато між нами таких, які залишили свою землю набагато скоріше.

Коли б призадуматись над життям наших рідних, які залишились на рідних землях, за цей довгий час та списати усі їх переживання й всі терпіння, почислити всі пролиті сльози, якщо б почислити ті спустошення, які ворог вчинив у душах нашої молоді, то рахунок веселим не був би, тим більше, що велика частина мешканців нашої землі перебула заслання в Караґанді, Колимі, Печорі та всіх інших катівнях холодного Сибіру.

При тому варто подумати про наше життя та нашу майбутність. Хоч живемо в добрих матеріяльних умовинах, не можемо сказати, що з нами все гаразд. Нам загрожує не так матеріяльна, як моральна заглада. Тиск чужого довкілля та діяння несприятливих умовин, розкладають нашу недосвідчену молодь, накидають їй інші ідеали від тих, яких вимагає українська рація та стан нашої поневоленої Батьківщини.

Тому земляцьке об'єднання „Тернопільщина" на ширших сходинах, що відбулися 7 червня ц. р. після Богослуження за гонених та переслідуваних наших рідних, які залишились „на нашій не своїй землі", рішило відзначити 20-ліття нашого ісходу з Рідного Краю. Одноголосно ухвалено зорганізувати з'їзд колишніх громадян Тернополя та Тернопільщини в дні 17 жовтня 1964 р.

Метою цього з'їзду є спільно пригадати собі рідну земліцю, яку наші діди від тисячів літ скропили своїм потом, сльозами та кров'ю, набрати сил та охоти до дальшої боротьби за наше ім'я, наше існування і наші ідеали, а рівночасно — побачитися з своїми колишніми сусідами, знайомими, співтоваришами з шкільної лавки та товаришами по праці.

Ці ширші сходини зобов'язали Управу поробити всі можливі заходи, щоби з'їзд відбувся якнайгідніше та щоб прибуло якнайбільше наших Шан. Земляків. Управа зі свого боку поробила все можливе, щоб кошти з'їзду були якнайнижчі та щоб тим способом дати можливість прибути на з'їзд усім, особливо нашій молоді.

Управа об'єднання „Тернопільщина" рішила в своїм часі розіслати на всі відомі нам адреси окремі запрошення. Інформації можна одержати у секретаря об'єднання (815 Н. 25-та вул., Філядельфія, Пенс 19130).

о. М. Збир, голова;

Володимир Мацьків, секр.

СТАРИЙ КАМІНСЬКИЙ

Закінчення зі стор. 2-ої

нє благословенне від нині і до віку!

Під час самого весілля Камінський мав велику, хоч і гірку, сатисфакцію. Ще молоді не приїхали від шлюбу, як прибула артіль у „красних рубахах", увалилась до хати й позасідала за столи. Відразу хата наповнилася галасом. Це були непрошені гості. Побачивши їх, Камінська заламала руки й заплакала:

— А де ж я молодих посаджу? А де свашок, дружок і піддружок? А де сядуть чесні гості? А хто цю галайстру, цих стребителів нагодує? Мати Божа, змилуйся і зглянься над нами!

— О-то-то! Хотіла кацапа, то маєш їх повну хату, — сказав Камінський. — З кацапами завсіди так виходить. Аби тільки один упхався.

Та коли прибув шлюбний поїзд, а з ним весільний староста, порядок був негайно встановлений. Староста вдався бистрий на вдачу, гукнув хлопців, що зібралися коло хати, очікуючи на танці, і щось їм сказав. А хлопцям не треба було два рази говорити. Кинулись до хати і — на кацапів. Ті давай борюкатися. Але парубки були сильніші. Одною рукою за бороду, другою за „кушак" (ремінь) і так повитягали всіх червонорубашників з-поза столів, виволокли надвір і повикидали за ворота. І після цього весілля відбулося, як Бог приказав.

Рішучим заходом парубків старий Камінський був дуже надхнений і по обіді, як розпочалися танці, вдарив сильного тропака, дармацо кривав на одну ногу.

Зголошуються добровольці для акції в боротьбі проти вбогости

Вашингтон. — До будинку, де міститься одна з централь по боротьбі проти вбогости, прийшла 72-річна жінка і заявила, що вона й собі бажає взяти участь у тій, заплянованій на широку скалю, акції. „Я бажаю стати членом внутрішнього, домашнього Корпусу Миру", — сказала та учителька - пенсіонерка, одна з 300 чоловіків і жінок, які вже зголосилися до членства у ВІСТА — Добровольців для служби Америці. Зголошених багато, але ще не прийнято до тієї організації нікого, бо покищо немає фондів. Конґрес затвердив $ 947.5 мільйона на боротьбу проти убогости, але гроші ще не надійшли до відповідних чинників. Добровольців для внутрішнього Корпусу Миру відбивають дуже уважно і старанно. Вони мають бути інтеліґентні та віддані справі боротьби проти убогости у ЗДА.

Короткі вісті

● Комуно - румунський амбасадор у Лондоні, Александру Лязареану, вперше за існування комуністичного режиму в Румунії скликав до будинку амбасади пресову конференцію, на якій закликав до поширення румунсько - британської торгівлі та заявив, що Румунія бажає собі також пожвавлення взаємного туристичного руху.

● Сина колишнього британського військового міністра в соціялістичному уряді, 45-річного Ернеста Шінвелла, арештовано в Лондоні за спробу дістати обманницьким способом велику готівку в англійських банках за уділи в американських підприємствах.

● З Південно - африканського Союзу видалено кореспондента „Ню Йорк Таймсу", Роберта Конлі, не подавши причин. Відкинено теж відклик проти відмовлення тому журналістові дальшого дозволу на перебування. Південно - африканська преса безуспішно таврувала цей акт уряду, звернувши увагу, що він тільки погіршить і так погану у світі славу про нетолерантні відносини в тій країні.

Дарія Семеґен

Дарія Семеґен

З-поміж наших випускниць цього року — одно з перших місць займає обдарована музичним таланом — Дарія Семеґен. Прийшла на світ 27 серпня 1946 у Бамберґу в Німеччині, як донька Ольги, родом з Полтави, і Володимира Семеґена з Бережанщини, воєнного, „соборного подружжя". Прибула до Америки в 1951 р., де осіла спершу в Ютиці, від 1954 р. Гемеґені під Амстердамом, Н. Й. Крім американських шкіл — ходила до українських парохіяльних католицьких шкіл в Ютиці й Амстердамі, де ґрадуувала 21 червня у католицькій середній школі Сент Мері'с Інститут. Дістала почесний диплом за клясичні науки — латинську мову й грецьку філософію, її улюблені предмети. Належала до шкільних клюбів: Латинського, Французького і Драматичного, до Марійської Дружини і Пласту (гуртка „Лебеді"), відбула низку пластових таборів в Іст - Четгем, як теж у Стретфорді. Належить до Молодечої Ліґи при Українському Горожанському Клюбі в Амстердамі. Від 9 року життя почала в Амстердамі вчитися гри на фортепіяні у проф. Вірджінії Винслов, а згодом і композиції у проф. Оттона Міллера, диригента симфонічної оркестри, та мала гарні успіхи. Заходом Ліґи Музичного Виховання виступала на річних концертах лавреатів у 1962 і 1963 рр. у Ню Йорку в Карнеґі Голл і в Алма Ґлюк Ґолл, де здобула похвальні грамоти з найкращими оцінками. Брала участь у стейтових і загальноамериканських конкурсах на композиції в рр. 1962—64, і дістала похвальні грамоти за гарні успіхи. Як членка клюбу піяністів „Амстердам Етюд" — виступала часто на концертах в Амстердамі, Ютиці, Сиракюзах, Коговз, Вотервліті, Скенектади, Лудлов (Масс.), в Олбани в телевізії. Від 1962 р., як диригентка українського музичного ансамблю - октету „Арфа" при Українському Горожанському Клюбі в Амстердамі бере завжди участь в усіх українських імпрезах, місцевих і довколишніх, здобуваючи загальне признання. Цього літа відбула літній музичний курс у Чатоква б. Бофала, музичному та мистецькому центрі, де студіювала композицію у проф. Д. Голденаш і диригентуру у проф. д-ра Джеймса Янатоса з Гардвардського університету, учня Л. Бернштайна. Диригувала там з успіхом студентською симфонічною оркестрою з 70 музикантів.

Від 10 року життя почала компонувати свої пісні. З більших творів треба згадати: „слов'янську Симфонію, опус 3", Струнний Квартет, опус 2, композицію на мішаний хор до слів „Україна" В. Самійленка. Перші два її молодечі твори виконували американські оркестри в Амстердамі та в Ютиці.

Записалася до Істмен Музичної Школи при університеті в Рочестері, щоб продовжувати свої музичні студії. Місцева американська преса присвятила їх прихильні статті та теплі згадки, згадуючи її українське походження. Разом з цілою родиною належить до 266 Відділу УНС. Бажаємо Дарії здійснення її задумів — стати композиторкою, диригенткою та професором музики, збагатити нашу музичну культуру новими творами, зокрема з українською тематикою, та ширити добру славу України!

І. Дурбак

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

Українські студії на кінофестивалі СССР

Закінчився кінофестиваль СССР, що проходив у Ленінґраді. Першу нагороду одержав, звісна річ, „Мосфильм" за дві картини. Українські кіностудії не одержали нагороди і не були відзначені за жадний фільм. Лише за найкраще виконання жіночих ролей, між іншими акторками, було нагороджено українську акторку В. Донську-Присяжнюк, за виконання ролі у фільмі „Наймичка", за Т. Шевченком. (Повідомлення за „Правдой" з 9 серпня).

На шляхах України

„Вибоїни на шосе" — такзветь репортаж у „Радянській Україні", з 4-го серпня, про поганий стан доріг, про те, що мандрівник-турист не може відремонтувати авта, одержати запасних частин та ін. митарства. 15 днів чекало авто з пробитою опоною в Місхорі, доки його відремонтували... „Не вистачає не тільки балонів, покришок-опон і важливих запасних частин, а навіть мастильних матеріялів". Зате, додамо від себе — є досить „спутніков".

У журналі „Україна"

В декількох останніх числах журналу „Україна" друкувались портрети й відповідні анотації до серії Героїв українського народу. Та після Б. Хмельницького, М. Кривоноса, Кармелюка і ще кількох історичних постатів — увесь „історичний запас" для того журналу вичерпався і в ч. 31 за серпень подано репродукцію... Павла Дибенка, комуністичного ватажка, який боровся в 1917-19 рр. проти українського народу.

Атакують д-ра В. Янева

Львівський журнал „Жовтень" ч. 6 надрукував наклепницьку статтю на д-ра Володимира Янева, під заг. „З приводу одного наклепу". Якийсь В. Яневу „космополітизм" в В. Яніву „космополітизм" в оцінці творчости Т. Шевченка у статтях „Українська духовість у поетичній візії Шевченка". „До питання українського духового анархізму" та „До проблеми інстинкту боротьби в Шевченка". „Жовтень" нарікає, що автор не показав клясової — неіснуючої! — боротьби українського народу, пише про „український індивідуалізм" і т. д.

● Папа Павло VI розпочав тихо й без розголосу процес реорганізації Римської Курії, себто центральної адміністрації Католицької Церкви. З доручення Папи державний секретар Ватикану кардинал Амлетто Січоніяні звернувся листовно до голів 11-ох конґреґацій Курії і багатьох менших секретаріятів та урядів Апостольської Столиці, щоб вони подали суґестії і проєкти реорганізування Курії. Водночас призначено 75-літнього кардинала Франческо Роберті на голову Комісії, що займеться цією справою.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 21-го СЕРПНЯ, 1964 р.:

АСТОРІЯ, Н.Й. — Місячні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 5, о год. 7-ій веч. в церковній залі. — І Сидор, секр.

СУБОТА, 22-го СЕРПНЯ, 1964 р.:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ, Відд. 14, о год. 7-ій веч. в Січовій залі при 508 — 18th Ave. М. П. Отрок, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. — Місячні збори Б-та св. о. Миколая, Відд. 175, о год. 7-ій веч. в залі УНДому при вул. Мартін. — С. П. Крупка, секр.

Посмертні згадки

ДАНИЛО КАРИШИН, член 204-го Відділу УНС в Ню Йорку ім. А. Гончаренка помер дня 17-го липня 1964 р. на 81-му році життя. Покійний походив зі села Козини, пов. Скалат, Україна. Залишив дружину Марію, доньку Анну, зам. Ейклер, Стефанію, зам. Юзак, Ольгу, зам. Берґер, сина Мирослава з дружиною Анною, зятів Джорджа, Волтера і Джека, брата Михайла з дружиною Марією, сестру Марію, 10 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся в понеділок 20-го липня ц.р. з української православної церкви св. Володимира на укр. правосл. цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж. при участі членів, родини, приятелів і знайомих. Вічна Йому Пам'ять!

д-р В. Палідвор, секр.

ГЕВКО ДМИТРО, довголітній член Т-ва о. Маркіяна Шашкевича, Відд. 94 в Гемтремк, Міш., помер 26-го липня 1964 року, проживши 67 років. Покійний народився 30-го травня 1897 р. в Люблинці, пов. Збараж. До ЗДА прибув в 1949 році, а до УНС вступив 31-го березня 1951 року. Покійний був управителем школи в Польщі. Залишив в глибокому смутку дружину Олену, сина Любомира, синову Наталю і двоє внуків: Івася і Анету. Похорон відбувся 29-го липня 1964 р. з церкви Неп. Зач. Преч. Діви Марії при участі родини, знайомих і членів Відділу на цвинтар Mt. Olivet. Вічна Йому Пам'ять!

Микола Колчак, секр.

КАТЕРИНА ГНАТУСКО, довголітня членка Т-ва ім. Тараса Шевченка, Відд. 178 в Шікаґо, Ілл., померла 28-го липня 1964 р. по 25-літній недузі. Покійна народилася в селі Володка, пов. Березів в Зах. Україні. Залишила в смутку мужа Михайла, синів Степана, Михайла та Мирослава, та 7 внуків. Похорон відбувся 31-го липня ц.р. з православної церкви св. Петра і Павла. Покійну похоронено на Mt. Hope цвинтарі при участі членів Товариства, парафіян та великої скількости знайомих. Вічна Їй Пам'ять!

І. Воробель, секр.

ТАРЗАН, ч. 5289. Клопоти Дорсетта...

— Кобальт! — сказав зворушений президент. Вітальний і дорогий складник, якого вживається до джетових моторів...

— Я мушу знайти місце, де є склади. Мусимо поспішати і заявити претензії, поки...

Дорсетт нагло замовк, а після того крикнув в розпуці. — Увесь терен є приватною власністю!